

aranyozott ezüst gomb, ki van bélelve mállal és ... szőrme torokkal prémezve. Két felső: az egyik szövetből, arany paszománnyal ékítve és szőrme torokkal prémezve. A második kék troketből készült, ékítve van arany paszománnyal, bélelve és ... prémezve.

- Két fejkötő, az egyik szövetből készült és széles aranycsipkével van díszítve; a másik karmazsin damasztból, mely szintén aranycsipkével van díszítve. - 22 ing, ezek közt van a vőlegény-ing (1) is. - Két abrasz; egyik színes, selyemmel van hímezve és csipkével ékítve; a másik, mely szintén csipkével van ékítve, fehér. - Két lepedő; az egyik linczi vászonból, széles fehér csipkével díszítve; a másik örmény vászonból (2) való. - 4 párnahéj; kettő fehér lincziből, csipkével díszítve és kettő lipcsei szövetből (czivilich). - 5 velencei kendő; egyik a jegy-kendő (így nevezetik a jegyváltáskor használt kendő), másik a vőlegényé, harmadik a nyakkendő. - 3 sing fekete fejrevaló fátyol; egy derékalj lipcsei czivilichből készült borítóval; két párna; egy tálcza; egy láda és a t. Isten kegyelme legyen folyton-folyvást rajtuk. Ámen.

Viszont én Ászvádur hitves társammal, Margittal ígérünk a mi szeretett menyasszonyunknak: Dsis-chátunnak 60 aranyat (3) és egy paplant. Különben bőven áraszsa el Isten őket kegyelmével. Ámen."

(1) Az örmény menyasszony maga küld a vőlegénynek inget; evvel megy a vőlegény a templomba esküdni.

(2) Akkor szőtt is az örmény asszony.

(3) Ezt az ajándékot ereszcsur-nak nevezi az örmény.

*****

Előzőleg megígértük, hogy közlünk *Jakabffy Elemér* apróbb, érdekes és humoros írásaiból... Elsőnek következnek a *Gambeczvér*, amely az 1919-ben *Hagopian* álnéven közreadott *Régi krassóiak* kötetecskéből való.

A gambeczvér

Amikor a tizennyolcadik század végén a Temesi Bánságot visszacsatolták az anyaországhoz és az új Krassó vármegyében is a kincstár birtokai értékesítéséhez fogott, az ország minden részéről jöttek nemesek és nem nemesek, hogy az új vármegyében földtulajdont szerezve, a nobile officiumokat is ellássák. Így kerültek ide a *Jakabffy*-család tagjai is az örmény világ metropolisából, Szamosújvárról.

A nyugtalan keleti vér csakhamar szerepet juttatott e család tagjainak a megye közéletében és közülök Simon után rövidesen *Kristóf* is az alispáni székbe került. A régi megyeházban, a mely a mai pénzügyi palota helyén volt és később a törvényszék épülete lett, lakott a vármegye első tisztviselője.

Lugosnak 1842. évi június 21-e rémes napja volt. Iszonyú tűz dühöngött. Az álmából felriadt alispán ott látta maga előtt a lángok martalékául a méltóságteljes kéttornyos görög keleti templomot is.

Azt beszéltek, e látvány úgy hatott rá, hogy néhány perc alatt minden haja kihullott, még bajuszát és szemöldökét is elvesztette. Mikor pedig azt kellett tapasztalnia, hogy a város legnagyobb részére elharapódzott a tűz, befogatta négy lovát, magához vette a vármegye pénzeit és elhajtott. A város lakói érthetetlennek találták az alispán dolgát. Sokan úgy gondolták megőrült, mások gyávának bélyegezték.

Jakabffy Kristóf pedig erősen hajtatott és a négy ló Lippáig meg sem állt.

Ekkortájt **Lippa** volt a délvidék legnagyobb épületfa piaca. Ami épületfa Erdélyből a Maroson úsztatva lekerült, mind Lippán raktározott, innen került a többi városba.

Az alispán örömmel látta az óriási készletet és rövidesen az egészet lefoglalta. Most meg Lippán nem értették az alispán dolgát. Mikor aztán alá voltak írva a kontraktusok, közölte a

lippaiakkal, hogy Lugos leégett. A jó lippai fakereskedők azonban ezt a konjunktúrát most már kihasználni nem tudták.

Mikor pedig az alispán Lugosra tért vissza és elmondotta, hogy a város felépítéséhez olcsó áron biztosítva van az épületfa, itt is megértették, hogy az alispán sem nem örült, sem nem gyáva, csak vérbeli örmény.

*****

Anna örök

néhány szó július 26-ról és egy Anna-bálról

A magyar irodalom egyik legtöbbet idézett, emlegetett versét *Juhász Gyula* írta 1926-ban. Így kezdődik:

Az évek jöttek, mentek, elmaradtál

Emlékeimből lassan, elfakult

Arcképed a szívemben...

A címe: Anna örök.

"Ezen égbemeredő magas bérezek alkotják az e tavat körülölelő nagyszerű zöld töltsért, mely féltékenyen fedi azt a vihar és a kíváncsi pillanatok elől. E tó ily fekvése igazolni látszik azon hagyományt, miszerint őseink e rejtett tó titokteljes partjain üték fel Hadurnak tiltott oltárait, s hogy az üldözött ősvallás e menhelyen sokáig tartá magát, midőn e téreken a keresztyénség ülte fényes diadalát. /../ De végre is ezen ősz ázsiai vallás engedni volt kénytelen a nyugati polgárosodás igényeinek, /../ azért áll itt is ez őseink által kegyelt tó partjain (az északkeleti tisztáson) egy Sz.-Annának szentelt imola, hol nem régen is még igen zajos és népes búcsuk tartattak."

Ezt pedig *Orbán Balázs* írja a *Székelyföld leírása* harmadik kötetében, az 1869-ben megjelent Háromszék című kötetben a Szent Anna tóról, majd lábjegyzetben hozzáteszi a "zajos, népes búcsuk"-hoz:

"Minden évben kettő, egyik sz. Anna napján, másik Kisasszony napján. Ily búcsuk alkalmával a székely határőrezredek hangászkarja és tisztikara is ki szokott volt menni, s a szentmenetek (processio) bevégezte után zene, táncz és nagy multság volt. Kik ilyen búcsukat láttak, azt mondják, hogy az ilyenkor megnépesedett magány tekintete, a nép ezreitől körülözönlött tó környezete igen festői volt, főként estve, midőn ezer meg ezer tűz gyulladt fel, akkor valódi varázstünemény s elragadóan nagyszerű látvány tárult fel a szemlélő előtt."

Mindehhez két dolgot tesz hozzá *Orbán Balázs*: a különlegesen szép helyeken állítottak a régiek is oltárt és tartottak ünnepséget a maguk (ilyen vagy olyan) vallása, szokásvilága szerint, a keresztyénség pedig ezekre a helyekre települt, hogy kiváltsa a korábbi, másik vallás szent helyét. Ezért építettek Szent Annának ajánlott kápolnát a Szent Anna tó partján (amelyet *Orbán Balázs* még "imolának" nevez).

Másik megjegyzése: természetesen tudjuk, hogy egy kialudt vulkán krátertava a Szent Anna tó.

Nincs helyünk felidézni a két-három változatban is élő legendákat, amelyek a Szent Anna tó keletkezését magyarázzák. Csak utalhatunk rá, hogy például *Jókai Mór* is szép mesét írt a tóparti kápolna elvesztegetett harangjáról, amelyet a tóban élő vizikirály elrabolt, és leányairól, akik a tó mélyén laktak, s arról, miként szerezte vissza a harangot egy székely legény - s lett egyúttal felesége a vizikirály legkisebbik leánya...

Szent Anna, Mária édesanyja a magyar kultúrkörben mindig a Mária utáni második leginkább tiszteltebb és legtöbbet emlegetett szent volt. *Bálint Sándor*, a nagyszerű néprajz- és